

Handläggare
Eva Lindström
Telefon: 08-508 25 231**Till**
Socialnämnden
2017-02-28
Utbildningsnämnden
2017-03-16

Slutrapport Skolfam 2013-2016

Sammanställning och utvärdering av projektet Skolfam

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden respektive utbildningsnämnden godkänner slutrapport i projekt Skolfam 2013-2016.
2. Ärendet överlämnas för kännedom till stadsdelsnämnderna.

Gillis Hammar
förvaltningschefTony Mufic
förvaltningschef

Sammanfattning

Samstämmig forskning visar att familjehemsplacerade barn oftare än andra barn underpresterar i skolan trots att deras begåvningsresurser i genomsnitt är normala. Barn i familjehem lämnar skolan med ofullständiga betyg eller betydligt lägre betyg än sina jämnåriga. Forskning visar att den nuvarande familjehemsvården behöver kompletteras med andra insatser för att barnet ska få den skolgång som ger en skyddande effekt.

Socialförvaltningen fick i uppdrag att under perioden 2013-2016 i samverkan med utbildningsförvaltningen satsa på familjehemsplacerade barns utbildning genom att replikera och utvärdera samverkansmodellen Skolfam.

Målet ”att förbättra familjehemsplacerade barns framtid genom att fokusera på goda utbildningsresultat” är uppnått genom de goda skolresultat som barnen visat samt den prognos som tyder på en fortsatt positiv utveckling.

Bakgrund

Samstämmig forskning visar att familjehemsplacerade barn oftare än andra barn underpresterar i skolan trots att deras begåvningsresurser i genomsnitt är normala. Barn i familjehem lämnar skolan med ofullständiga betyg eller betydligt lägre betyg än sina jämnåriga. Barnen har som grupp högre risk för allvarlig psykisk ohälsa, missbruk, tonårsföräldraskap och långvariga försörjningsproblem. Forskning visar att den nuvarande familjehemsvården behöver kompletteras med andra insatser för att barnet ska få den skolgång som ger en skyddande effekt.

Skolfam är en forskarstödd manualbaserad svensk arbetsmodell som visat att familjehemsplacerade barns skolresultat och övriga utveckling kan förbättras genom ett systematiskt och aktivt samarbete mellan socialtjänst, skola och familjehem. Skolfam har utvärderats sedan 2008 i Sverige med goda resultat. Bo Vinnerljung, professor i socialt arbetet och expert inom Socialstyrelsen har följt arbetet inom Skolfam nationellt och även Skolfam satsningen inom Stockholms stad.

Socialförvaltningen fick i uppdrag att under perioden 2013-2016 i samverkan med utbildningsförvaltningen satsa på familjehemsplacerade barns utbildning genom att replikera och utvärdera samverkansmodellen Skolfam.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats inom socialförvaltningens socialtjänstavdelning. Socialnämndens förvaltningsgrupp har behandlat ärendet 22 februari och rådet för funktionshindersrådet har haft möjlighet att behandla ärendet 23 februari. Två delrapporter har tidigare anmälts till socialnämnden och utbildningsnämnden.

Ärendet

I projektet Skolfam Stockholm ingick 26 barn som var 6-12 år vid projektstart. Barnen var placerade av stadsdelsförvaltningarnas familjehemsvård i familjehem i staden och hade sin skolgång i en kommunal eller fristående skola i staden. Nio stadsdelsförvaltningar och 26 skolor deltog i projektet.

Enligt Skolfams nationella ramverk omfattas samtliga familjehemsplacerade barn som vid arbetets start är i åldern 6-12 år och vars placeringar förväntas bli långvariga. Vidare omfattas barn med utvecklingsstörning inte av insatsen Skolfam enligt samma ramverk.

Målet med Skolfam är att barnen når behörighet till gymnasiet och att varje barn utvecklas utifrån sina förutsättningar för lärande.

Resultat

Resultatredovisningen omfattar barn som medverkat vid två pedagogiska och psykologiska testtillfällen under projekttiden. De pedagogiska och psykologiska testerna tydliggjorde barnens utvecklingsnivå och potential för lärande. Utifrån barnets individuella behov upprättades därefter stegvisa mål. Målen har sedan kontinuerligt följts upp i skolan och revideras vid behov.

Barnen i projektet har höjt sina testresultat i matematik, inom ordförråd och verbal förmåga. Barnens generella kognitiva förmåga visade också en positiv utveckling.

Inga barn inom projektet har ännu gått ut årskurs nio men barnens skolresultat pekar dock i en mycket positiv riktning. Minst 75 % av barnen beräknas få behörighet till gymnasiet. Enligt senaste tillgänglig data från Socialstyrelsen 2016 var behörigheten till gymnasiet cirka 40 % för pojkarna och cirka 50 % för flickorna i gruppen familjehemsplacerade barn. Barnen hade familjehemsplacerats under grundskoletiden och hade varit placerade 1-5 år i familjehem.

Målet ”att förbättra familjehemsplacerade barns framtid genom att fokusera på goda utbildningsresultat” är uppnått genom de goda skolresultat som barnen visat samt den prognos som tyder på en fortsatt positiv utveckling.

Effekter för barnen

Den samverkan som Skolfam bidragit till att upprätta har lett till att barnen har getts möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar. Barn med kunskapsluckor och en ojämn kognitiv förmåga har identifierats och insatser har tillsatts. Barn som är tysta och tar mindre plats har uppmärksammats då utvecklingsområdena blivit synliggjorda. Barn med förutsättningar att nå mer än E-nivå betygsmässigt har höjt sina betyg. Barn som hade svårigheter med sociala relationer till vuxna och barn har idag åldersadekvata kamratrelationer. Barn med problematisk stressproblematik har fått hjälp att hitta fungerande strategier för att klara sin skolgång. Skolfrånvaron har minskat.

Elever inskrivna i Skolfam får under grundskoleperioden även förtur vid intag till skolor kommande läsår, vilket kommer att ha en positiv betydelse för barnens skolgång.

Slutsatser

- Skolfam har synliggjort familjehemsplacerade barns styrkor och behov på de skolor som berörts av projektet, bidragit med en helhetssyn på barns inlärnings- och känslomässiga utveckling.
- Bokpaket har stimulerat läslusten hos flertalet barn och kontaktperson med studieinriktning (studiecoach) efter skoltid har varit en betydelsefull insats som påverkat barnens goda resultat.
- Samverkan med utbildningsförvaltningen, rektorer, biträdande rektorer och skolpersonal har fungerat mycket bra.
- Socialtjänsten har fått mer fokus på skola, lärande och dess betydelse.
- Projektet har genererat kunskap som socialtjänsten kan tillämpa för andra familjehemsplacerade barn som inte ingått i målgruppen.
- Många familjehemsföräldrar har vuxit i sin roll som skolförälder och därmed tagit aktiv del i barnens skolgång

Utvecklingsområden

Flera faktorer påverkar barnens förutsättningar att lyckas i skolan. Det är bland annat kognitiva förutsättningar, exekutiva förmågor, motivation, självkänsla och psykisk hälsa. Barnen behöver även ses i sitt sammanhang där boende- och skolmiljö och familjehemmets förmåga att ge stöd i skolsituationen är nödvändiga förutsättningar för en lyckad skolgång. Ett viktigt utvecklingsområde för Skolfam blir därför att hitta former för att stödja familjehemsföräldrar i att utvecklas som skolföräldrar samt att eftersträva att familjehemsplacerade barn har en skolplacering som gynnar barnens kunskapsutveckling.

En förutsättning för en fungerande samverkan är en kontinuerlig implementering av Skolfam. Det bör ske genom utbildning riktad till socialsekreterare och arbetsledare inom familjehemsvården.

Nuläget

Skolfam är sedan 2016 en permanent verksamhet inom Socialtjänstavdelningens enhet Resursteam barn och ungdom. Verksamheten utökades från ett team till tre team under 2016. Under 2017 kommer ytterligare två nya team att rekryteras. Målgruppen barn har utvidgats från att omfatta barn inom staden till att även omfatta barn som är familjehemsplacerade i länet och har sin skolgång i länet.

Kring de utvecklingsområden som framkommit i projektet har ett utvecklingsarbete påbörjats i samverkan med utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarnas familjehemhemsvård.

Elever inskrivna i Skolfam får under grundskoleperioden förtur vid intag till skolor kommande läsår. Detta är ett exempel för att främja en lyckad skolgång för familjehemsplacerade barn som skett i samverkan med utbildningsförvaltningen. Former för att utveckla stödet till familjehemsföräldrar i att utvecklas som skolföräldrar är pågående.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner slutrapporten Skolfam.

Bilagor

1. Slutrapport Skolfam 2016